

TABAKOVIĆEVA NAGRADA ZA ARHITEKTURU 2008.

M I O D R A G R . J O V A N O V I Ć

Journal

Tabakovićeve nagrada za arhitekturu 2008.

Miodrag R. Jovanović

Miodrag R. Jovanović

Novi Sad 2008.

Tabakovićeve nagrade za arhitekturu

DaNS

Društvo arhitekata Novog Sada

Tabakovićeve nagrade za arhitekturu – najznačajnije je priznanje za arhitektonsko stvaralaštvo koje dodeljuje Društvo arhitekata Novog Sada, ustanovljeno je 1994. godine i znak je priznanja jednom od pionira naše moderne arhitekture, istaknutom graditelju Novog Sada i Vojvodine, arhitekti Đorđu Tabakoviću (1897-1971).

Veće Tabakovićeve nagrade za arhitekturu sastavljeno od dosadašnjih dobitnika nagrade – arhitekti Zora Mitrović Pažkić, Aleksandar Kelemena, Dušan Krstić, Milan Marić, Đorđe Grbić i Miroslav Krstonošić, u svojstvu predsednika Veća Tabakovićeve nagrade, na sednici održanoj 3. jula 2008. u Novom Sadu, donelo je odluku da se Tabakovićeve nagrade za arhitekturu za 2008. godinu dodeli arhitekti Miodragu R. Jovanoviću za realizovana arhitektonska dela.

Miodrag R. Jovanović, diplomirani inženjer arhitekture iz Novog Sada
Monografska izložba povodom dodele Tabakovićeve nagrade za arhitekturu
Galerija Matice srpske, Novi Sad
29. oktobar – 10. novembar 2008.

Prirednik izložbe i izdavač kataloga: Društvo arhitekata Novog Sada
Za izdavača: Srđan Crkvenjekov

Autor izložbe i kataloga: Vladimir Mitrović
Postavka izložbe: Miodrag R. Jovanović, Vladimir Mitrović
Lektura i korektura: Silvija Čamber
Prevod: Dubravka Bugarski Alimpić
Dizajn kataloga i plakata: Đula Šanta

Štampa: Štamparija STOJKOV, Novi Sad
Novi Sad, 2008.

BIOGRAFIJA

Miodrag R. Jovanović (Novi Sad, 28. mart 1942) Srednju građevinsku tehničku školu – odsek za arhitekturu završio 1961. godine u Novom Sadu. Studije započeo na Arhitektonskom fakultetu u Skoplju (1961-1963), a diplomirao na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu kod prof. Stanka Kliske (1963-1967). Karijeru arhitekta započeo u GP "Radnik" u Užičkoj Požegi (1969-1971) i Zavodu za urbanizam i projektovanje u Užicu (1971-1975). U Novom Sadu kao arhitekta radio u Urbanističkom zavodu grada, Investprojektu (1975-1990) a potom u Vojvodina Proingu 46. (pre Projektni zavod Vojvodine) do 2007. godine kada sa suprugom osniva Studio za arhitekturu "Arhness". Arhitekta Jovanović se u plodnoj arhitektonskoj karijeri uspešno bavio projektovanjem stambenih i stambeno-poslovnih objekata, škola, bolnica, rekonstrukcijama i enterijerima poslovnih objekata. Učestvovao na više kolektivnih izložbi i salona arhitekture, dobitnik je više nagrada i priznanja od kojih se ističe Bormina nagrada za arhitekturu za Vojvodinu (1990) i Tabakovićeve nagrada za arhitekturu (2008). Supruga Ružica je arhitekta i urbanista kao i sin Srđan Jovanović Weiss, koji je već ostvario uspešnu međunarodnu karijeru.

BIOGRAPHY

Miodrag R. Jovanović (Novi Sad, March 28th, 1942). He completed the secondary Civil Engineering-Technical School – Architecture Department in Novi Sad in 1961 and started his studies at the Faculty of Architecture in Skopje (1961-1963). Jovanovic graduated at the Faculty of Architecture in Belgrade, in the class of Prof. Stanko Kliska (1963-1967). He commenced his career as an architect in the Construction Company "Radnik" in Uzicka Pozega (1969-1971) and the Institute for Urbanism and Planning in Uzice (1971-1975). In Novi Sad he worked as an architect in the City Planning Institute, Investprojekt (1975-1990) and later on In Vojvodina Pro Ing 46 (former Planning Institute of Vojvodina) all until 2007 when he founded his own Studio for Architecture "Arhness". In his fruitful career, an architect Jovanovic has been dealing successfully with planning and designing of residential and residential-business buildings, schools, hospitals, with reconstructions and interiors of business premises. He also participated at several collective exhibitions and salons of architecture, and he was awarded several prizes and recognitions, the most significant of which is Tabakovic's Prize for Architecture (2008). His wife Ruzica is also an architect and town planner, and so is their son Srđan Jovanovic Weiss, who has already accomplished a successful international career.

Arhitekta Miodrag R. Jovanović

Razvojni periodi u Jovanovićevoj graditeljskoj karijeri mogu se vezati za projektanske organizacije u kojima je bio zaposlen od početka sedamdesetih godina. Primetna je uzlazna putanja njegovog delovanja, od Užica i prvih projektanskih iskustava u radu na projektovanju i izvođenju objekata – stambenih i industrijskih, od kojih se ističe Tranzitna automatska centrala (1974), koja je pored naglašene utilitarne funkcije zamišljena i izvedena od prefabrikovanih, livenih betonskih elemenata, karakterističnog graditeskog materijala srpskih i jugoslovenskih arhitekata toga doba. Smeštena u neposrednoj blizini centralnog gradskog trga, na ovom objektu je vešto primenjeni detalji optičko-geometrijskog dizajna toga vremena čime se zgrada odlično uklopila u dinamičnu arhitekturu Užica nastajalu tokom sedamdesetih godina proteklog stoleća.

Opštu bolnicu u Vrbasu (1986-1992) Jovanović projektuje u blokovskoj podeli uz uravnoteženi pristup modelovanju. Složen program koji se znatno razlikuje od uobičajenih projektnih zadataka, zahtevao je određene limite u projektanskom radu. Ipak, Jovanović uspešno rešava brojne prostorne, komunikacione i tehničke probleme, projektujući zdravstvenu ustanovu izrazito funkcionalnih kvaliteta. Na novosadskom naselju Liman III po Jovanovićeveim projektima izgrađene su dve identične zgrade Studentskih domova (1988-1989) u uspešnom skladu oštih i zaobljeni površina kroz naglašen odnos arhitektonskih masa, detalja i primenjenih materijala. Za ovu arhitektonsku realizaciju Jovanović je dobio nagradu Salona arhitekture u Novom Sadu.

Krajem osamesetih godina, sa arh. Natkom Marinčićem (1941-2004) Jovanović je izradio projekte za tri zgrade u studentskom naselju u Novom Sadu koje se ističu savremenim oblikovanjem i dizajnom – Društveni centar Univerziteta (1989), Apart hotel (1990) i Zavod za zdravstvenu zaštitu studenata (1996). Zgrada Apart hotela je svojim monumentalnim i atraktivnim izgledom postala novi simbol Univerziteta i Novog Sada iz poslednje decenije XX veka. U isto vreme ova zgrada je donela i značajne novine u izgradnju solitera u Novom Sadu u svetlu iskustava postmoderne. Autori Apart hotela su nagrađeni sa Borbinom nagradom za arhitekturu za Vojvodinu (1990). I ostala dva objekta su svojom naglašenom polihromijom i stilskom bliskošću sa zatečenom arhitekturom studentskog kompleksa bili takođe zapaženi kao vredna graditeljska dela. Od prvobitno zamišljenog kompleksa nije izvedene zgrada Kulturnog centra.

U projektima za stambene objekte sa poslovnim prizemljima, Jovanović insistira na razradi fasadnog platna koje obogaćuje erkerima i balkonima, ugaonim vertikalama i razuđenim krovštima, kao i racionalnim osnovama stambenog prostora. Spolja gledano, Jovanovićeve stambene zgrade nose neke odlike i tradicionalne arhitekture čije elemente autor koristi sklapajući ih u novu celinu, obogaćenu nizom autentičnih detalja.

U Jovanovićeveom radu na rekonstrukcijama, revitalizacijama i projektovanju za enterijere starih objekata ističu se projekti koje je radio sa suprugom, arhitektom Ružicom Jovanović – Konzum, objekat u okviru Beočinske fabrike cementa iz 1910. godine kao i dogradnja i revitalizacija starog Sokolskog doma u Indiji, zgrade Đorđa Tabakovića iz 1939. godine. Bračni par Jovanović je u ovim projektima uspevao da zapuštene i zaboravljene zgrade rekonstruišu i redizajniraju u duhu savremene arhitektonske prakse u kojoj, poštujući prvobitne namene i oblikovnosti objekata i prostora, stvaraju harmonične celine formirane finim osećajem za prostor, izbor materijala i tonske odnose u eksterijeru i enterijeru. Zbog toga i ne čudi činjenica da su ovi projekti bili primećeni od strane stručne javnosti i nagrađivani na smotrama arhitektonskog stvaralaštva.

Osećaj za optimalno uređenje prostora Jovanović pokazuje i u projektu za univerzalnu salu (sa oko 360 sedišta), višenameski hol i manju salu predviđenu za sastanke i predavanja (sa oko 80 mesta). Upotrebivši kvalitetne pa i luksuzne materijale, što je sasvim u skladu sa koncepcijom čitave palate 'NIS Naftagasa', Jovanović je na najbolji način zaokružio celinu ove velelepne zgrade.

Ako bi se Jovanovićevo stvaralaštvo moglo posmatrati i tumačiti u širim kontekstima – jugoslovenske (karijeru započeo u SFRJ), srpske (diplomirao u Beogradu) i vojvođanske arhitekture (veći deo opusa vezan za Vojvodinu) – onda bi se, bez mnogo dvoumljenja, moglo reći da ono pripada duhu i periodu jedne regionalne arhitekture, visokog ("umerenog") modernizma, sa nekolicinom objekata nastalih u saradnji sa arh. Natkom Marinčićem za zgrade u kampusu Univerziteta u Novom Sadu, krajem osamdesetih i početkom devedesetih godina, koje otvoreno ili pritajeno zrače postmodernističkim asocijacijama – pozorišna scenografija i teatralnost obogaćena zanimljivim plastičnim detaljima, posebno kada je u pitanju završne etaže Apart hotela.

Kao pragmatični projektant, koji je često ispraćao svoje projekte kroz (duge) faze gradnje, sve do useljenja korisnika, Jovanović je svoju karijeru vodio bez velikih i nametljivih umetničkih pretenzija. On je bio okrenut funkciji i uspešnim rešenjima brojnih zadataka vezanih za složene procese izgradnje i opremanja objekta. Ipak, određena likovnost, finija 'umetnička' ili pak 'tvrđa', tehnička, mada možda i neuočljiva na prvi pogled, kod ovog arhitekta, od prvih projekata, preko rada samostalno ili u saradnji sa kolegama u Vojvodina Pro Ing, pa do projekta Krematorijuma u Novom Sadu, kao izrazito specifične vrste arhitekture, Jovanović se drži svog ličnog, stvaralačkog kreda. Ta pritajena likovnost, kao i osećaj za prostor i meru njegovog dizajniranja, opremanja i ukrašavanja, posebno je izronila u projektima koje je radio sa suprugom Ružicom Jovanović.

Velike površine bočnih fasada na nekim Jovanovićevim objektima svakako su deo konstruktivne neminovnosti (bolnica u Vrbasu, Zavod za zaštitu studenata), ali uz malo mašte, mogu dobiti i simboliku nečeg šireg, apstraktnijeg, graditeljskog, u kome su učitani kodovi čitavog društva. Želja autora za preciznošću i zanatskom besprekornošću, nasuprot haosa i beznađa koje ga u tim godinama okružuje, pleni svojom humanošću.

Vladimir Mitrović

Architect Miodrag R. Jovanović

By the end of the eighties of the last century, together with an architect Natko Marinčić (1941-2004) he developed projects for two buildings in the students' campus in Novi Sad that stand out because of their contemporary shaping and design – Social Centre of the University (1989) and Apart Hotel (1990), bringing significant novelties into construction of skyscrapers in Novi Sad in the light of post-modern experiences. Due to its monumental and attractive appearance, the building of the Apart Hotel has become a new symbol of the University and Novi Sad from the last decade of the 20th century. The same authors designed the building of the Institute for Health Protection of Students (1996), which was also noticed as a valuable piece of the building work due to its emphasised polychromy and style closeness with the existing architecture of a students' campus.

In designs of residential buildings with ground floors designated to businesses, Jovanović insists on elaboration of a facade canvas enriching it with bay windows and balconies, angular verticals and diluted roof areas, as well as rational bases of their residential parts. Looking on the outside, Jovanović's residential buildings hold certain properties of traditional architecture as well, the elements of which the author uses assembling them into a new unit enriched with a range of authentic details. If we observe and interpret Jovanović's creative work in wider contexts – Yugoslav (he started his career in the former SFRY), Serbian (he graduated in Belgrade) and Vojvodina architecture (he was born here and a larger portion of his creative opus is connected with Vojvodina) – we could say, without too much hesitation, that it belongs to the spirit and period of a regional architecture of a high ("moderate") modernism with several buildings that were the result of his co-operation with an architect Natko Marinčić for the buildings within the campus of the University of Novi Sad by the end of the eighties and beginning of the nineties of the last century, which radiate, either openly or hidden, with post-modern associations – that resemble to theatre stage setting, theatrical setting enriched with interesting plastic details, in particular when it comes to the final étage of the Apart Hotel.

As a pragmatic designer, who has often accompanied his projects through (long) development stages, all until the users moved into them, he managed his career without large and imposing artistic pretensions. He was turned to fiction and successful solutions of numerous tasks related to complex processes of construction and equipping of buildings. However, certain fine art properties, finer "artistic" or "firmer" technical, which is maybe not so striking at first sight, remains present with this architect, starting from his first projects, through his individual work or joint work with his colleagues in Vojvodina Pro Ing, all up to the project of Crematorium in Novi Sad, as exceptionally specific type of architecture, and Jovanović manages to stand by his personal creative ego. This hidden fine art property, as well as the feeling for space and measure of its designing, equipping and decoration, emerged in particular in projects that he developed together with his wife Ružica Jovanović.

Arhitekta Miodrag R. Jovanović

Realizovani projekti

Tranzitna automatska telefonska centrala, Užice

Autor i odgovorni projektant

Investitor: PTT Užice

Godina: 1974.

Površina: 1500 m²

Stambena zgrada (P+8), Užice

Autor i odgovorni projektant

Investitor: Fabrika "Cveta Dabić", Užice

Godina: 1975.

Površina: 2000 m² (32 stana)

Fabrika konfekcija "Kadinjača", Užice

Autor i odgovorni projektant sa arh. Miletom Zecom

Investitor: Konfekcija "Kadinjača", Užice

Godina: 1975.

Površina: 3000 m²

Kompleks stambenih zgrada (P+6), Novi Sad

Lokacija: ugao Rumenačke i Pančevačke ulice

Autor i odgovorni projektant sa arh. Lazarom Catićem

Investitor: Građevinsko preduzeće "Zlatibor", Užice

Godina: 1979.

Površina: 15000 m² (230 stanova)

Kompleks stambenih zgrada (P+4 – P+ 6), Petrovaradin

Autor i odgovorni projektant

Investitor: Građevinsko preduzeće "1 maj", Bačka Topola

Godina: 1980.

Površina: 9500 m² (125 stanova)

Rekonstrukcija Robne kuće "Uzor", Novi Sad

Autor i odgovorni projektant

Investitor: Trgovačko preduzeće "Stoteks", Novi Sad

Godina: 1980.

Površina: 1800 m²

Stambene zgrade (P+8), Novi Sad

Lokacija: ugao Bulevar oslobođenja i Novosadskog sajma

Autor i odgovorni projektant sa Slobodanom Kuzmanovićem

Investitor: Interesna zajednica za stambenu izgradnju, Novi Sad

Godina: 1986-1987.

Površina: 12000 m² (200 stanova)

Opšta bolnica, Vrbas

Autor i odgovorni projektant

Investitor: Zdravstveni centar "Veljko Vlahović", Vrbas

Godina: 1986.

Površina: 10000 m²

Studentski domovi, Novi Sad

Autor i odgovorni projektant

Investitor: Studentski centar Univerziteta u Novom Sadu

Godina: 1987-1989.

Površina: 14000 m² (750 mesta)

Adaptacija škole i dogradnje fiskulturne sale, Sremski Karlovci

Autor i odgovorni projektant

Investitor: Osnovna škola "23 Oktobar", Sremski Karlovci

Godina: 1987.

Površina: 4500 m²

Društveni centar Univerziteta u Novom Sadu

Autor i odgovorni projektant sa arh. Natkom Marinčićem

Apartmani za mlade naučne radnike (80 apartmana)

Studentski restoran

Zavod za zdravstvenu zaštitu studenata

Dom kulture: pozorište, bioskop (nerealizovano)

Poslovni centar Univerziteta

Investitor: Studentski centar, Novi Sad

Godina: 1987.

Površina: 16500 m²

Stambena zgrada (P+4), Vrbas

Autor i odgovorni projektant sa arh. Dušicom Miljanović i Janom Pažitnaem

Investitor: Građevinsko preduzeće "Napredak", Vrbas

Godina: 1990.

Površina: 3000 m² (54 stana)

Stambeno-poslovna zgrada, Novi Sad

Lokacija: ugao Cara Dušana i Đorđa Magaraševića
Autor i odgovorni projektant sa arh. Dušicom Miljanović i Janom Pažitnaem
Investitor: Stambena zadruga "Podunavlje", Novi Sad
Godina: 1990.
Površina: 4000 m² (60 stanova)

Stambena zgrada (P+4+M), Aranđelovac

Autor i odgovorni projektant sa arh. Natkom Marinčićem
Investitor: Građevinsko preduzeće "Standard", Aranđelovac
Godina: 1991.
Površina: 6000 m² (80 stanova)

Stambeno-poslovna zgrada (P+3+M), Novi Sad

Lokacija: Cara Dušana 56-58, Novi Sad
Autor i odgovorni projektant
Investitor: Stambena zadruga "Podunavlje", Novi Sad
Godina: 1991.
Površina: 3200 m² (43 stana)

Rekonstrukcija i revitalizacija zgrade "Stefaneum",

Sremski Karlovci
Odgovorni projektant
Investitor: Svetska srpska zajednica, Beograd
Godina: 1991.

Rekonstrukcija Hotela "Dunav", Vukovar

Odgovorni projektant
Godina: 1992.
(delimično realizovano)

Rekonstrukcija zgrade Panonske banke, Ruma

Autor i odgovorni projektant
Investitor: Panonska banka, Novi Sad
Godina: 1993.
Površina: 450 m²

Sportsko-poslovni centar "Šumadija", Aranđelovac

Autor i odgovorni projektant sa arh. Natkom Marinčićem
Investitor: Građevinsko preduzeće "Standard", Aranđelovac
Godina: 1993.
Površina: 3500 m²
(nerealizovano)

Rekonstrukcija zgrade Osnovne škole, Borovo selo

Odgovorni projektant
Investitor: Direkcija za obnovu i izgradnju Vukovara
Godina: 1994.
Površina: 2500 m²

Rekonstrukcija zgrade opštine, Vukovar

Odgovorni projektant
Investitor: Direkcija za obnovu i izgradnju Vukovara
Godina: 1995.
Površina: 5500 m²
(nerealizovano)

Stambena zgrada (P+3+Pot), Zrenjanin

Autor i odgovorni projektant
Investitor: NIS-Naftagas, Novi Sad
Godina: 1996.
Površina: 3500 m² (44 stana)

Stambena zgrada (P+3+M), Novi Sad

Autor i odgovorni projektant
Lokacija: ugao Kisačke i Zmaj Ognjena Vuka, Novi Sad
Investitor: Stambena zadruga "Podunavlje", Novi Sad
Godina: 1998.
Površina: 1550 m² (27 stanova)

Poslovni objekat (P+3+Pot), Novi Sad

Lokacija: ugao Stražilovske i Radničke, Novi Sad
Autor i odgovorni projektant
Investitor: JP Poslovni prostor Novi Sad
Godina: 1999.
Površina: 4000 m²
(nerealizovano)

Rekonstrukcija i revitalizacija objekta (1910), BFC "Konzum", Beočin

Autor i odgovorni projektant sa arh. Ružicom Jovanović
Investitor: Beočinska fabrika cementa, Beočin
Godina: 2000.
Površina: 1100 m²

Stambeno-poslovna zgrada (P+4+Pot), Novi Sad

Lokacija: ugao Radničke i Stražilovske ulice, Novi Sad
Autor i odgovorni projektant

Investitor: JP Poslovni prostor Novi Sad
Godina: 2001.
Površina: 5500 m²
(realizovano 2007)

Proizvodno-prodajni objekti "Magnetron", Novi Sad
Autor i odgovorni projektant
Investitor: "Magnetron", Novi Sad
Godina: 2002.
Površina: 9000 m²
(nerealizovano)

Krematorijum, Novi Sad
Autor i odgovorni projektant
Investitor: JKP "Lisje", Novi Sad
Godina: 2003.
Površina: 1100 m²

Konkursni projekat za urbanističko-arhitektonsko rešenje tehničke škole "Mihajlo Pupin", Bujanovac
Autori: Miodrag Jovanović i Srđan Jovanović
Godina: 2004.
(konkursni rad)

Peronska nadsrešnica i lokali Autobuske stanice, Novi Sad
Autor i odgovorni projektant
Investitor: ATP "Vojvodina", Novi Sad
Godina: 2006.
Površina: 3200 m²

Fakultet za zaštitu životne sredine i Akademija klasičnog slikarstva, Sremska Kamenica
Autor i odgovorni projektant
Investitor: Slavica i Aleksandar Andrejević
Godina: 2007-2008.
Površina: 1500 m²

Porodična stambena zgrada
Autor i odgovorni projektant
Investitor: Dobriša Kovačević
Godina: 2008.
Površina: 500 m²
(idejni projekat)

Enterijeri

Robna kuća "Uzor", Novi Sad
Autor enterijera
Investitor: Trgovačko preduzeće "Stoteks", Novi Sad
Godina: 1980.
Površina: 1800 m²

Studentski domovi, Novi Sad
Autor enterijera
Investitor: Studentski centar Univerziteta u Novom Sadu
Godina: 1988-1989.
Površina: 14000 m² (750 mesta)

Društveni centar Univerziteta, Novi Sad
Autor enterijera sa Natkom Marinčićem
Apartmani za mlade naučne radnike (80 apartmana)
Studentski restoran (za 5000 obroka)
Zavod za zdravstvenu zaštitu studenata
Investitor: Studentski centar Univerziteta u Novom Sadu
Godina: 1990.

Poslovna zgrada NIS – Naftagas, Novi Sad
Autor enterijera
Protokolarni ulaz, banket sala i konferencijska sala direktorskog borda
Investitor: NIS-Naftagas, Novi Sad
Godina: 1996.

Višenamenska sala za konferencije, pozorišne predstave i koncerte
Autor enterijera
Poslovna zgrada NIS – Naftagas, Novi Sad
Investitor: NIS-Naftagas, Novi Sad
Godina: 1997.
Sala za 400 mesta i sala za seminare za 80 mesta

Salter sala Panonske banke, Tavankut
Autor enterijera
Investitor: Panonska banka, Novi Sad
Godina: 1992.
Uloga: Autor enterijera
Površina: 100 m²

Salter sala Panonske banke, Kanjiža

Autor enterijera

Investitor: Panonska banka, Novi Sad

Godina: 1992.

Površina: 100m²

Salter Panonske banke, Ruma

Autor enterijera

Investitor: Panonska banka Novi Sad

Godina: 1993.

Površina: 450 m²

Poslovna zgrada "Konzum", Beočin

Autor enterijera sa arh. Ružicom Jovanović

Investitor: Beočinska fabrika cementa, Beočin

Godina: 2000.

Površina: 1100 m²

Poslovne prostorije "PRO-ING" Novi Sad

Autor enterijera sa arh. Ružicom Jovanović

Investitor: PRO-ING^{*}, Novi Sad

Godina: 2001.

Površina: 450 m²

Dom kulture Inđija (Sokolski dom)

Autor enterijera sa arh. Ružicom Jovanović

Investitor: Skupština opština Inđija

Godina: 2002.

Površina: 500 m²

Autobuska stanica u Novom Sadu

Autor enterijera

Investitor: ATP „Vojvodina“, Novi Sad

Godina: 2007.

Površina: 3500 m²

Pored projektovanja objekata i enterijera arh. Miodrag R. Jovanović se bavio, praktično od početka svoje karijere, i brojnim direktivnim radovima – izvođenje, nadzor i rukovođenje izgradnjom, investitorski poslovi, konsalting i sl. u Požeđi, Vršasu i Novom Sadu.

Nagrade:

Nagrada Salona arhitekture u Novom Sadu (1988)
za arhitektonsku realizaciju Studentskih domova u Novom Sadu

Borbina nagrada za arhitekturu za Vojvodinu sa arh. Natkom
Marinčićem (1990)
za Apart hotel Univerziteta u Novom Sadu

Nagrada Salona arhitekture u Novom Sadu (1994)
za enterijer Panonske banke u Rumi

Nagrada Salona arhitekture u Novom Sadu (1998)
za realizaciju stambenog objekta u ulici Cara Dušana u Novom Sadu

Specijalna nagrada Salona arhitekture u Novom Sadu, sa arh.
Ružicom Jovanović (2002)
za sanaciju, rekonstrukciju i enterijersku obradu zgrade "Konzum" u
Beočinu

Povelja Salona arhitekture u Novom Sadu (2005)
za realizaciju Krematorijuma u Novom Sadu

Tabakovićeve nagrade za arhitekturu (2008)
za celokupno stvaralaštvo

Izložbe:

- * Arhitektura u Vojvodini 1985-1989., Sremska Mitrovica, 1989.
- * Arhitektura u Vojvodini 1989-1993., Sremska Mitrovica, 1993.
- * Salon arhitekture u Novom Sadu (1993; 1995; 2001; 2002; 2005)
- * 70 godina Srednje tehničke škole u Novom Sadu, 1999.
- * Retrospektivna izložba povodom dodele Tabakovićeve nagrade
za arhitekturu, Novi Sad, 2008.

Literatura:

- * Ljubinko Pušić, "Vidni pomaci", Dnevnik 13. decembar 1987.
- * Ljubinko Pušić "Vidni pomaci II", Dnevnik 25. jun 1989.
- * Miodrag Jovanović, Žarko Petrović, "Projektovanje i Izgradnja studentskog
doma u Novom Sadu", Izgradnja br. 4, Beograd, 1989.
- * Slobodan Stanojević, "Hotel-simbol Univerziteta", Borba 8. februar 1991.
- * Srđan Popović, "Od likovnosti do funkcionalizma", Borba 20. februar 1991.
- * Miodrag R. Jovanović, "Zavod za zdravstvenu zaštitu studenata u Novom
Sadu", DaNS br. 19, Novi Sad, 1997.
- * Miodrag R. Jovanović, "Arhitektonska realizacija: stambena zgrada u ulici
Cara Dušana u Novom Sadu", DaNS br. 23, Novi Sad, 1998.
- * Slobodan Jovanović, "Miodrag Jovanović, arhitekta", Enciklopedija Novog
Sada sv. 10, Novi Sad 1998.
- * 70 godina Tehničke škole u Novom Sadu, (urednica: S. Stojka), katalog
izložbe, Novi Sad 1999.
- * Vladimir Mitrović, "Kratkotrajna retkost: prikaz izložbe 70 godina Srednje
tehničke škole u Novom Sadu", Bulevar br. 2, Novi Sad, 1999.
- * Slobodan Jovanović, "Osnovne tajne graditeljskog zanata", DaNS br. 27,
Novi Sad, 1999.
- * Slobodan Jovanović, "Arhitektura Novog Sada druge polovine XX veka",
DaNS br. 32, Novi Sad, 2000.
- * "Objekat "Konzum" Beočinske fabrike cementa", DaNS br. 36, Novi Sad,
2001.
- * "Dani arhitekture 2002." (izveštaj žirija), DaNS br. 38, Novi Sad, 2002.
- * Vladimir Mitrović, "Miodrag Jovanović", Leksikon srpskih arhitekata,
Beograd, 2002.
- * Vladimir Mitrović, "Kroz granje nebo: novosadska arhitektura devedesetih
godina", DaNS br. 42, Novi Sad, 2003.
- * Ružica Jovanović, "Kulturni centar u Indiji", DaNS br. 43, Novi Sad, 2003.
- * Radmila Lotina, "Sokolski dom – kulturna centar", Dnevnik 15. maj 2003.
- * Miodrag Jovanović, "Krematorijum u Novom Sadu", DaNS br. 49, Novi Sad,
2005.
- * Vladimir Mitrović, Arhitekta Đorđe Tabaković, Petrovaradin, 2005. 109; 191.
- * Valentina Brdar, "Multifunkcionalana sala palate NIS Naftagas", DaNS br.
53, Novi Sad, 2006.
- * Vladimir Mitrović, "Arhitektura u Vojvodini XX veka", Zapadnoevropski
aspekti umetnosti u Vojvodini XX veka, Muzej savremene umetnosti
Vojvodine, Novi Sad, 2008.

Arhitektima se retko postavlja pitanje o percepciji graditeljstva i arhitekture pre upisivanja na studije. Da li ste znali da će Vam arhitektura biti životno opređenije?

Za graditeljstvo i arhitekturu sam se opredelio u osmom razredu osmogodišnje škole. Već tada sam mislio kako je to human posao. Graditelji grade kuće za potrebe ljudi i to je, smatrao sam, pravi posao za mene.

U vreme Vaših studija jugoslovenska arhitektura je već bila stasala kao specifična pojava, republičke škole vezane za bazične arhitektonske fakultete su već bile poznate, neke, poput beogradske i zagrebačke čak i u evropskim okvirima. Da li se osećate đakom beogradske škole arhitekture?

Pošto sam studije započeo u Skoplju, a nastavio i diplomirao u Beogradu, osećam se đakom obe škole arhitekture. Neke suštinske razlike između njih nije bilo, kako po pitanju kvaliteta tako i po pitanju ugleda.

Prva projektanska i izvođačka iskustva stekli ste u provinciji početkom sedamdesetih godina prošlog veka. Kakva su sećanja na taj period kada je Užice bilo neka vrsta socijalističkog eksperimenta pretvaranja varoši u savremen, urbani grad?

Taj veliki urbanistički preobražaj Užica, grada koji tada i nije spadao u provinciju s obzirom na potencijal koji je imao, nije bio zapravo rezultat nekog socijalističkog eksperimenta. Razvoj Užica rezultat je intenzivnije industrijalizacije, manje ili više prisutne u celoj tadašnjoj Jugoslaviji. Takav razvoj izazvao je značajne migracije na relaciji selo-grad i samim tim naglo povećanje broja stanovnika u gradovima uzrokovalo je promene koje su nastale.

U Novi Sad ste se vratili u vreme njegovog ubrzanog razvoja i prosperiteta. Zatekli ste sve segmente relativno razvijene graditejske sredine koja je imala sve pokazatelje postojanja jedne arhitektonske scene...

U Novi Sad se vraćamo januara 1975. godine, u vreme kada je već realizovan značajan deo ambiciozno zamišljenih urbanističkih planova i zahvata. Mislim na izmeštanje Železničke stanice na novu lokaciju u gradu, prosecanje Bulevara maršala Tita, sada Bulevara Mihajla Pupina, sa juga od Dunava do nove Železničke stanice na severu grada, na izmeštanje industrijskih lokaliteta iz delova grada u jedinstvene novoformirane industrijske zone. Tada je bila započeta i izgradnja na Limanima i dr. Bilo je to vreme kada su se obavljale i pripreme za izgradnju Novog naselja. Pomalo nažalost, a pomalo i srećom, svi ti planovi nisu ostvareni. Period o kom govorimo karakteriše i postupak tzv. totalne rekonstrukcije gradskog prostora što je podrazumevalo potpuno zanemarivanje i rušenje postojeće matrice grada, odnosno ulica i blokova sa uspostavljanjem neke nove matrice ulica i blokova bez imalo međusobnog prilagođavanja. Nova matrica u gradu nije u celosti uspostavljena, jer ni planovi nisu u celosti realizovani. Tako, nova i stara matrica nisu još uvek primereno međusobno povezane i usklađene niti oblikovno niti pak funkcionalno. To za posledicu ima otežano funkcionisanje grada.

Pamtim to vreme i po sistemima montažne gradnje koja se primenjivala za intenzivnu izgradnju naročito stambenih zgrada. Montažna gradnja je tada bila aktuelna u celoj Evropi i, naravno, i naša se zemlja uključila u taj pokret. U zemljama sveta, na mnogim lokalitetima, ova izgradnja je proizvela mnoge mane tzv. "modernog, savremenog stanovanja" i prilično je doprinela antipropagandi arhitektonske i građevinske struke. Situacija kod nas je bila takva da se tadašnji arhitekti i graditelji nisu u potpunosti podvrgli maniru montažnih sistema gradnje. Uporedo je izgrađeno i niz dobrih i interesantnih zgrada. Jedna od negativnih karakteristika, mana, jeste i nekontrolisani broj ponavljanja jednog te istog, naročito u stambenim blokovima. Tako izgrađeni delovi grada ne poseduju prostorne repere i svojom monotonijom i jednoobraznošću uslovljavaju dezorijentaciju u prostoru.

S obzirom na kvalitet primenjenog materijala i odsustvo višedecenijskog održavanja, ova vrsta masovne izgradnje je u današnje vreme prilično ruinirana i u iščekivanju renoviranja fasada i uređenja prostora deluje zapušteno. Za razliku od tadašnjeg vremena kada se gradilo uglavnom na praznim prostorima (Limani, Novo naselje, Avijatičarsko naselje i dr.), danas se u Novom Sadu prizemne zgrade zamenjuju zgradama visoke spratnosti. Ne narušava se više ulična matrica grada. Međutim, kompleksna, sveukupna matrica je značajno ugrožena. Na matrici iz prošlosti, dimenzionisanoj za prizemnu i nisku gradnju, izgrađuju se višespratni objekti i preizgrađuju male parcele, a od ulica nastaju "kanjoni". To je preiskorišćenost prostora, ekonomska ekstra dobit, ali istovremeno i nepopravljivi gubitak kvaliteta stanovanja i poslovanja u takvim prostorima grada. Svakako da sem ovakvih negativnih primera gradnje u gradu ima i skladno izgrađenih i opremljenih prostora i da Novi Sad ima svoj identitet, svoje osobene ambijente. Te ambijente formiraju kako veoma zapažena arhitektonska ostvarenja iz prošlih vremena tako i ona izgrađena danas, a nadam se da će to biti praksa i u budućnosti.

Projektovanje i nadzor radova za više objekata na Univerzitetu u Novom Sadu, koje ste radili zajedno sa arhitektom Natkom Marinićem, krajem osamdesetih i početkom devedesetih godina 20. veka, obeležili su Vašu karijeru. Vrhunac tog niza bio je, rekao bih, projekat za "Apart" hotel sa 13 etaža koji je već tada označen kao prekretnički ili prevratnički za arhitekturu u Vojvodini, a obeležio je i kratko doba naše postmoderne. Da li ste bili svesni tog značenja i šta sada, posle dvadeset godina i "smrti" postmoderne, mislite o tome?

Mogu da primetim da tada nisam imao osećaj da radim neki prekretnički ili prevratnički projekat. Sada mislim da "Apart" hotel spada u grupu najboljih ostvarenja u Vojvodini devedesetih godina minulog veka i da su njegove vrednosti i sada uočljive bez obzira na proteklo vreme i tzv. "smrt" posmoderne, čime se potvrđuje da je to autentičan projekat koji je nastao kao rezultat naše težnje ka kvalitetu, ali i nadahnuća i imaginacije istovremeno. Za "Apart" hotel nam je dodeljena prestižna "Borbina nagrada za arhitekturu".

Retki su slučajevi da arhitekta učestvuje u svim fazama izgradnje, izvođenja i opremanja objekata koje je projektovao. Vi ste u dosta slučajeva bili u toj situaciji da vodite i nadgledate gradilišta zgrada koje ste projektovali. Kakva su iskustva?

Na osnovu vlastitog iskustva smatram da je obavezno prisustvo i učešće arhitekta tokom realizacije projekta koji potpisuje. Međutim, to nije jednostavno. Prvo, naša zakonska regulativa "ne vidi" autora objekta ili odgovornog projektanta kao učesnika u izgradnji prethodno isprojektovanog objekta. Praktično, projektant uradi svoj posao, spakuje i preda projekte i to je sve što se od njega potražuje. Izgradnja objekta i sve što se dalje događa prelazi u ruke u investitora, izvođača i stručnih nadzornih organa koji tokom izgradnje tumače i razrađuju projekat po svom nahođenju, uglavnom bez konsultacije sa projektantom. Ređe se dešava da investitor angažuje autora projekta. To biva po pravilu onda kada investitor zaista teži da ostvari kvalitet i kada je svestan da u kompletan posao neizostavno mora biti uključen i projektant objekta. Imao sam sreću da naiđem na više investitora koji su me angažovali kao projektanta, a potom i kao glavnog nadzornog organa. To se pokazalo dobro kako za investitore tako i za izvođače, ali takođe i za buduće korisnike i za mene lično. U pojedinim zemljama arhitekti ugovaraju kompletan posao. Shodno tome predaje se završeni objekat investitoru. U ovakvoj vrsti angažmana arhitekta je odgovoran za ukupan kvalitet izvedenog objekta. Podrazumeva se da je to po ugovorenoj ceni zaključno, bez obzira na to da li je bilo nepredviđenih radova.

Duga godina ste bili aktivni član Društva arhitekata Novog Sada i jedan iz generacije utemeljivača časopisa DaNS, strokovnog udruženja i svih aktivnosti od početka osamdesetih godina prošlog veka. Kako danas gledate na važnost strokovnog organizovanja, održavanja izložbi i salona i postojanje arhitektonske periodike kao osnovnih oblika društvene infrastrukture neophodne za stvaranje i trajanje jedne regionalne arhitekture?

Član Društva arhitekata Novog Sada sam od 1975. godine, a aktivan član sam postao 1992. kada sam sa grupom arhitekata, nakon petogodišnje pauze, ponovo inicirao aktiviranje rada tog Društva. Svi znamo kakvo je onda bilo vreme, pa ne čudi što mnogima nije bilo odmah jasno zašto to radimo. Zatim smo ponovo pokrenuli časopis DaNS, ustanovili Dane arhitekture kao manifestaciju koja se održava svake godine u maju, ustanovili smo takođe i Tabakovićevu nagradu za arhitekturu, kao i Nagradu za arhitekturu grada Novog Sada i pokrenuli niz drugih aktivnosti. U tom periodu sam bio i predsednik Društva arhitekata Novog Sada u jednom mandatu, takođe i član Upravnog odbora. Osnovni razlozi zbog kojih smo aktivirali Društvo bila je potreba za afirmacijom arhitekata i uloge i značaja arhitekture. Takođe i zbog razvoja i unapređenja delatnosti. Iz ciljeva i aktivnosti Društva može se zaključiti da sam sa kolegama spoznao potrebu da se zabeleže i predstave radovi arhitekata Novog Sada i Vojvodine. Smatrali smo da je to važan segment za stvaranje i trajanje jedne regionalne arhitekture.

Takom protekle decenije uspešno ste se bavili projektovanjem i dizajnom enterijera. One koje ste radili zajedno sa suprugom arhitektom Ružicom Jovanović ("Konzum" u Beočinu, Sokolski dom – kulturni centar u Indiji), privukli su pažnju i dobijali visoka priznanja. Bili su to dosta kompleksni projekti koji su podrazumevali brojne procese, od sanacije, preko rekonstrukcije, pa do opremanja...

Projektovanje i dizajn enterijera nije bila naša osnovna delatnost, ali oboje volimo da radimo enterijerske projekte i realizacije. Kod oba pomenuta projekta radilo se o "total" dizajnu gde smo Ružica i ja radili i projekte sanacije i rekonstrukcije zgrada i detalje enterijerske opreme. Ti objekti su spomenici kulture iz prošlosti, te su kao takvi pod zaštitom. Bilo je to i "total" učešće od projektovanja do realizacije, do poslednjeg detalja. Pokazalo se opravdano naše opredeljenje da se na ovim zgradama primene elementi i postupci iz vremena u kom su nastale, sa istovremenim osposobljavanjem, oblikovno i funkcionalno, za savremene potrebe. U tim zgradama ostvorena je i osmišljena kvalitetna međuzavisnost u maniru tzv. permanentne rekonstrukcije. Objekti su bili zapaženi kao uspešna rekonstrukcija i revitalizacija sa asocijativnim vrednostima iz vremena nastanka.

Slobodno mogu reći da smo supruga i ja svih ovih godina zajednički radili kako na ovim projektima, tako i na ostalim projektima i stručnim aktivnostima koje smo samostalno potpisivali. Za nas oboje veliki je podsticaj i to što je naš sin Srđan, takođe arhitekta, do sada postigao značajnu međunarodnu afirmaciju. Mi smo, očigledno, jedna arhitektonska porodica.

Radili ste u različitim društvenim okolnostima, od socijalizma do divlje tranzicije. Kakva je razlika između tzv. "nepoznatog" i ovih današnjih "poznatih" investitora i kako vidite uticaje društvenih procesa na arhitekturu?

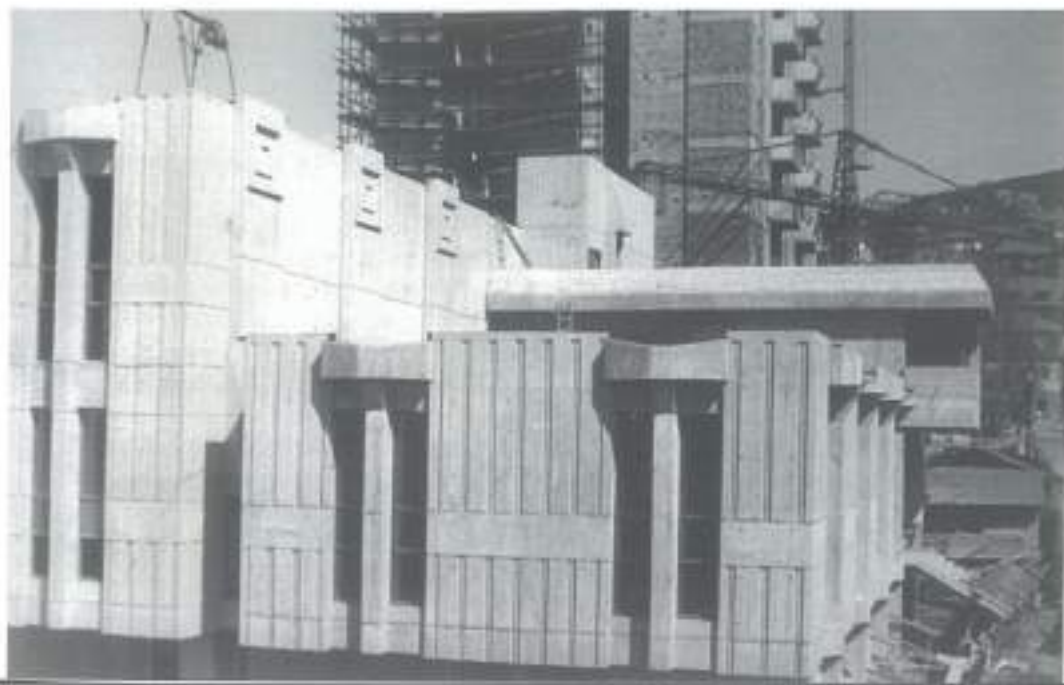
U oba društvena sistema u kojima sam radio investitori su zapravo poznati. U socijalističkom sistemu nije bio "poznat" vlasnik, sveukupno vlasništvo je bilo društveno. Razlika između tadašnjih i sadašnjih investitora nije značajno dijametralna. Zasad još uvek mali broj investitora shvata i razume značaj i prednost projekta. Za ostale, čini se da su projekti nepotrebni, jer ograničavaju "slobodnu misao i slobodu realizacije".

Posle penzionisanja prošle godine, otvorili ste svoj projektni biro dokazujući da arhitekti, kao i drugi umetnici, u svom stvaralaštvu nisu ograničeni godinama. Na čemu radite u poslednje vreme?

Studio za arhitekturu ARHNESS smo osnovali Ružica i ja jer smo na taj način nastavili da radimo u svojoj profesiji koja nije ograničena radnim mestom i statusom tzv. aktivnog radnog staža. Zanat je zanat, profesija je profesija, a stečeno iskustvo je poprilično. Desila se samo promena formalnog statusa i radnog ambijenta. Ružica radi enterijere, a ja stručni nadzor i idejne projekte. Konkretno, sada sam glavni nadzorni organ na izgradnji Urgentnog centra u Novom Sadu, a radim i dva idejna projekta porodičnih stambenih zgrada i jedne stambeno-poslovne zgrade na uglu dve ulice u Novom Sadu. Kako stvari stoje posla uvek ima dovoljno ukoliko ima i volje i želje za radom. Biti arhitekta zapravo znači biti arhitekta do kraja života.

| Transitna automatska telefonska centrala, Ušice

| Opšta bolnica, Vrbas

Studentski domovi, Novi Sad

Adaptacija škole i dogradnje fiskulturne sale, Sremski Karlovci

Društveni centar Univerziteta u Novom Sadu,
Apartmani za mlade naučne radnike

| Apartmani za mlade naučne radnike

Studentski restoran, Zavod za zdravstveno zaštitu studenata, Poslovni centar Univerziteta

Društveni centar Univerziteta u Novom Sadu

Stambena zgrada, Vrba

| Stambeno-poslovna zgrada, Novi Sad

Stambeno-poslovna zgrada, Novi Sad

| Stambena zgrada, Zrenjanin

Višenamenska sala,
Poslovna zgrada NIS – Naftagas, Novi Sad

Rekonstrukcija i revitalizacija objekta (1950), BFC "Korizum", Beočin

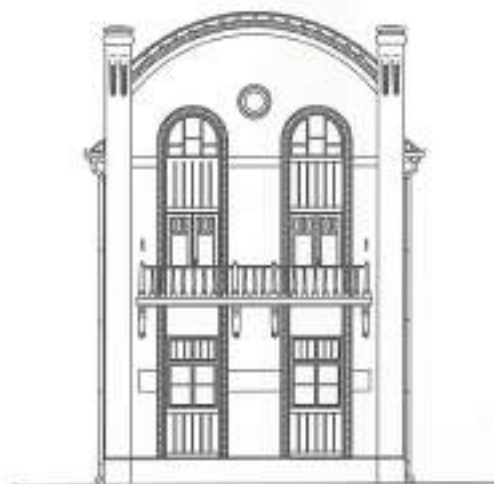
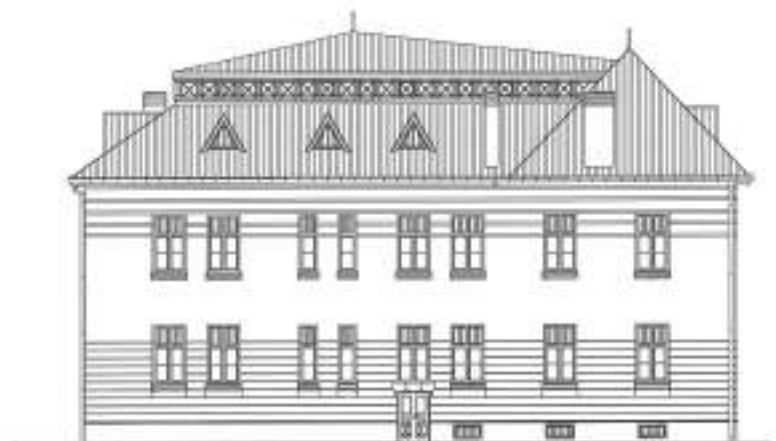
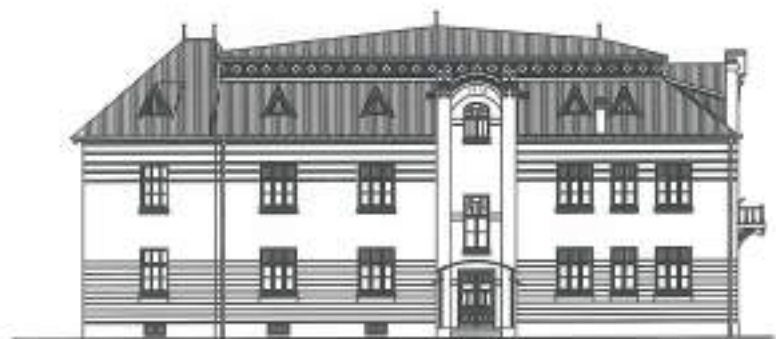
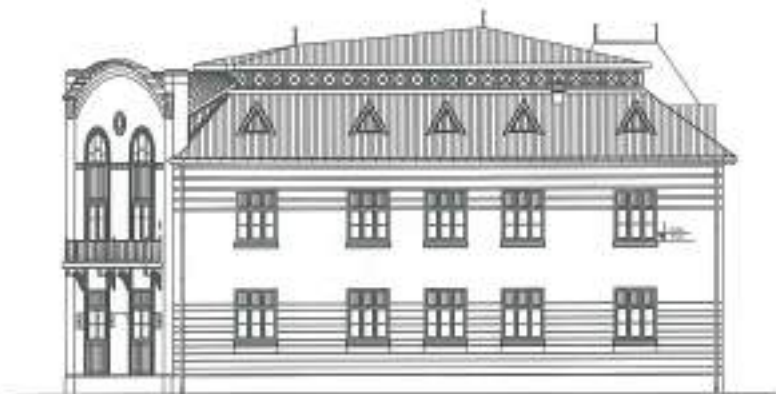

Dom kulture Indija (Sokolski dom)

Stambeno-poslovna zgrada, Novi Sad

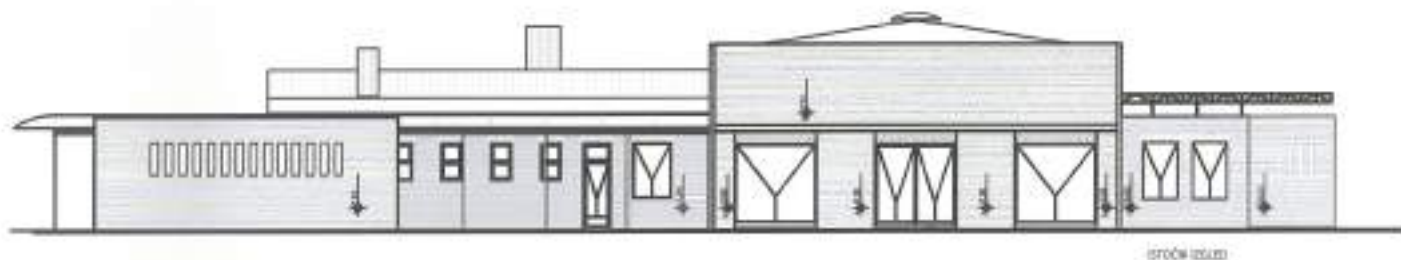
| Krematorijum, Novi Sad

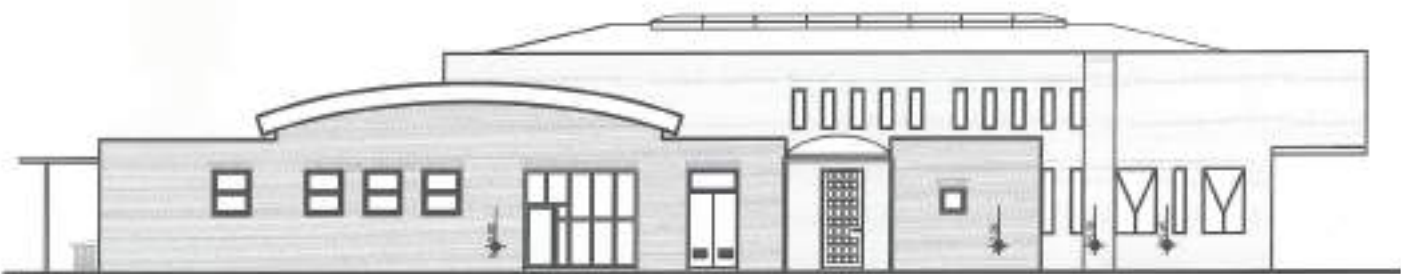

ISTOK (IZLJUD)

SEVERA (IZLJUD)

Fakultet za zaštitu životne sredine i Akademija klasičnog slikarstva, Sremska Karanica

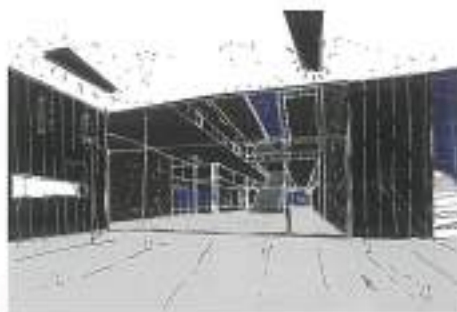
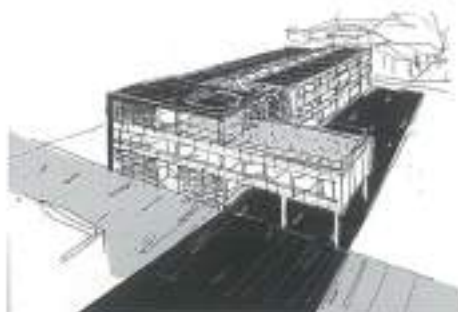

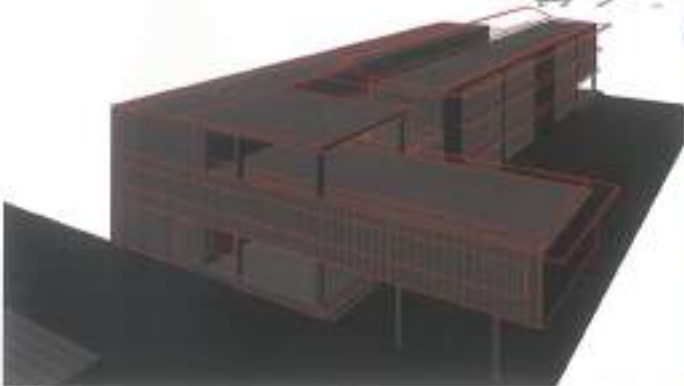
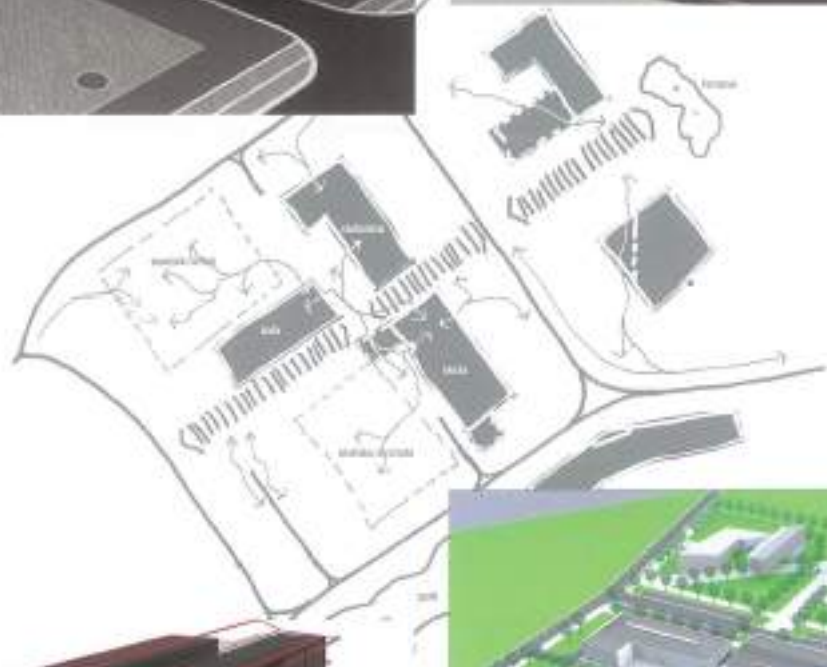

Konkursni projekat za urbanističko-arhitektonsko rešenje tehničke škole "Mihajlo Pupin", Bujanovac

CIP - Каталогизacija y svjetskoj
biblioteci Minine crkve, Moskva

72.071.1:929 Jovanović M.(083.824)
06.08(72)A5AKOBIH:72*2008*(083.824)

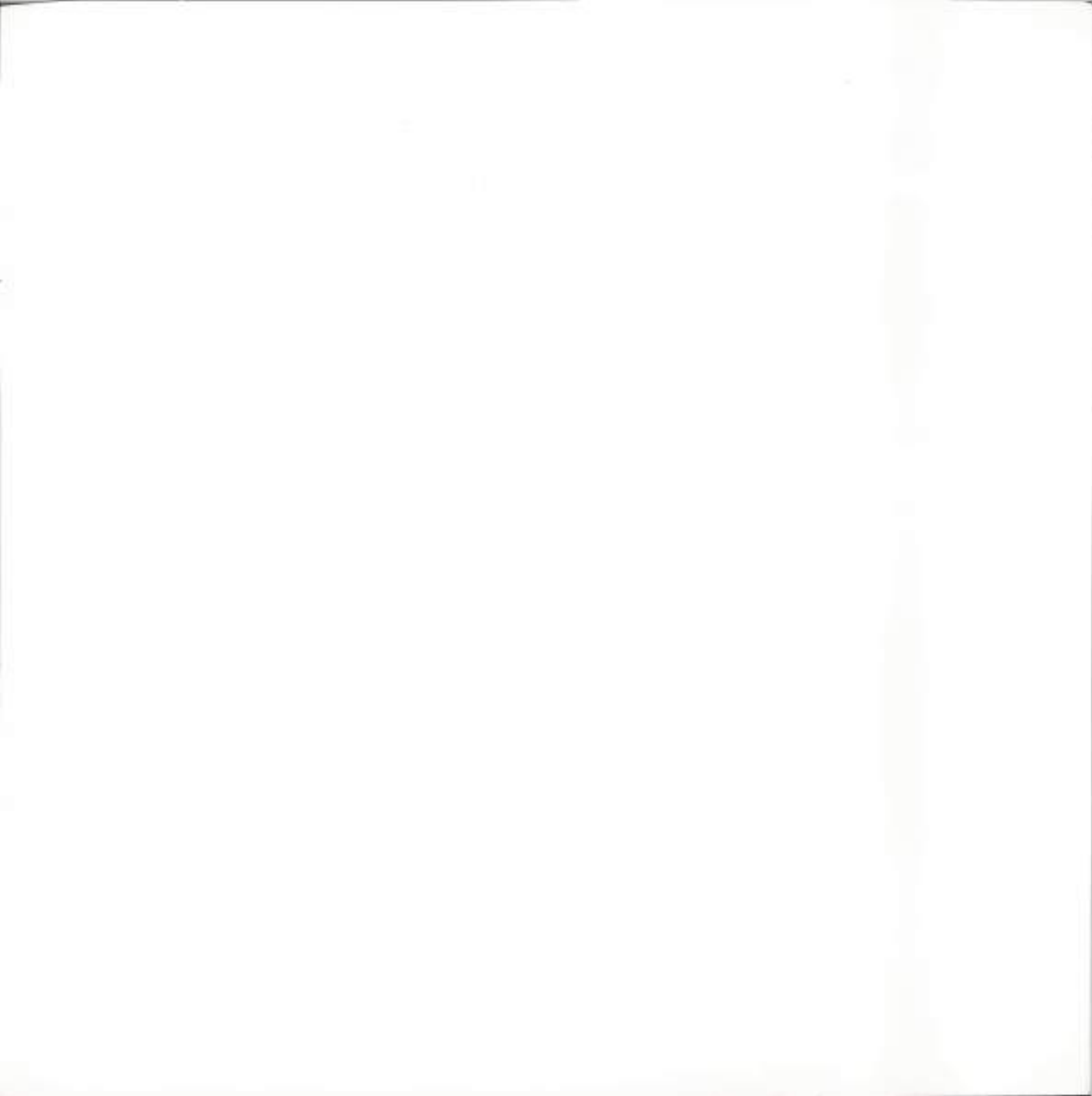
МИТРОВИЋ, Владимир

Miroslav R. Jovanović : Tatjakovičeva nagrada za
arhitekturu 2008. / [autor izložbe i kataloga Vladimir
Mirović ; prevođ Dubravka Bugaraki Alimpić]. - Novi Sad :
Društvo arhitekata Novog Sada, 2008 (Novi Sad : Srijem). -
48 str. : ilustr. ; 21 cm

ISBN 978-86-90883-4-0

a) Јовановић, Мислав Р. (1942-) - Награда Бена изгради б)
Татјаковићева награда за архитектуру - Добитници - 2008

(COBISS.SR-ID) 13071235

TABAKOVIĆEVA NAGRADA ZA ARHITEKTURU
Društvo arhitekata Novog Sada